

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З.ГЖИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ ГІГІЄНИ, ЕКОЛОГІЇ ТА ПРАВА

Кафедра Фармації та біології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова навчально-методичної
комісії спеціальності
226 «Фармація, промислова фармація»

Грицина М.Р.

“23” червня ^(ПІП) ^(підпис) 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ У ФАРМАЦІЇ»**

(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти «Магістр»
(назва освітнього рівня)
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(назва галузі знань)
спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація»
(назва спеціальності)
вид дисципліни Обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

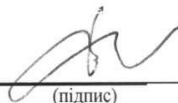
Львів – 2020-2021

Робоча програма з навчальної дисципліни «Етика та деонтологія у фармації» для студентів
(назва навчальної дисципліни)

ОР магістр спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
(освітній рівень) (найменування спеціальності)

Розробник:

канд.фарм. наук, старший викладач
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

Федін Р.М.
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри фармації та біології
(назва кафедри)

протокол від «22» червня 2020 року № 6

Завідувач кафедри фармації та біології
(назва кафедри)

Грицина М.Р.
(прізвище та ініціали)

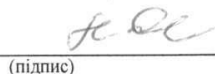
Погоджено навчально-методичною комісією
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
(назва спеціальності)

протокол № 3 від «23» червня 2020 р.

Затверджено рішенням навчально-методичної ради
факультету ветеринарної гігієни, екології та права
(назва факультету)

протокол № 8 від «24» червня 2020 р.

голова ради

Сливка Н. Б.
(прізвище та ініціали)

Ухвалено вченою радою факультету
протокол № 2 від «25» червня 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість годин кредитів/	90 / 3,0	90 / 3,0
Усього годин аудиторної роботи	32	16
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	16	8
• практичні заняття, год.	16	8
• лабораторні заняття, год.	-	-
• семінарські заняття, год.	-	-
Усього годин самостійної роботи	57	74
Підсумковий контроль	залік	

Примітка: Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
для денної форми навчання – 37 %; для заочної форми навчання – 18 %

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Етика і деонтологія у фармації» має на меті виховання морально-етичних цінностей провізора: чесність, милосердя, совісність, готовність допомогти людині, пацієнтові, відповідальність за доручену справу і таке ін. Знайомить студентів з етичними, біоетичними та деонтологічними принципами і нормами, які сприяють належному виконанню професійних обов'язків впродовж практичної діяльності фахівців в галузі фармації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є етичні, біоетичні та деонтологічні аспекти та норми професійної поведінки фармацевтичних працівників.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Етика і деонтологія у фармації» має тісний зв'язок з такими дисциплінами як менеджмент та маркетинг у фармації, фармакологія, фармакоекономіка, організація та економіка фармації, фармацевтичне законодавство, клінічна фармація тощо.

Фармацевтична етика як частина загальної етики є наукою про моральну цінність вчинків фармацевтичних працівників всіх ланок, їх поведінку у сфері своєї діяльності. Це обумовлюється особливостями їх практичної діяльності, положенням і роллю в суспільстві. Професійна діяльність фармацевтичних працівників повинна базуватися на принципах етики та деонтології, оскільки від даних основ значною мірою залежить здоров'я, настрої, благополуччя людей, морально-психологічний клімат в суспільстві, що впливає на продуктивність праці. Тому важливим для провізора є знання основ та принципів етики й деонтології.

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, ФК)

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у студентів необхідних компетентностей:

загальні компетентності: (з ОПП розділу «Програмні компетентності» з шифрами):

-інтегральні:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або

дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

-загальні:

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК 5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді та з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності.

-фахові компетентності: (з ОПП розділу «Програмні компетентності» з шифрами):

ФК 21. Здатність продемонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ.

2.3.Програмні результати навчання загальні (ПРЗ)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

ПРЗ 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРЗ 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.

ПРЗ 6. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРЗ 10. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді.

-та програмні результати (фахові)

ПРФ 21. Рекомендувати споживачам лікарські засоби та товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги.

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів	Кількість годин									
	денна форма навчання (ДФН)					заочна форма навчання (ЗФН)				
	усьо го	у тому числі				усьо го	у тому числі			
		Л	п/з	л/з	с/р		л	п/з	л/з	с/р
Розділ 1. Фармацевтична етика та деонтологія										
Тема 1. Вступ до фармації. Історія фармації. Поняття і суть моралі, етики, деонтології.	11	2	2	-	7	7	1	1	-	9
Тема 2. Професійна моральність фармацевтичних працівників	11	2	2	-	7	7	1	1	-	9
Тема 3. Алгоритм спілкування провізорів (фармацевтів) із пацієнтом в аптеці	11	2	2	-	7	8	1	1	-	9
Тема 4. Корпоративна культура аптечної/фармацевтичної та медичної організації	11	2	2	-	7	7	1	1	-	9
Тема 5. Мотивація в діяльності провізора/фармацевта. Біоетика як сучасний напрямок медицини і фармації	11	2	2	-	7	7	1	1	-	9
Тема 6. Етика просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок	11	2	2	-	7	8	1	1	-	9
Тема 7. Управлінська етика. Етика трудових відносин	11	2	2	-	7	8	1	1	-	10
Тема 8. Етика бізнесу. Права та соціальний захист фармацевтичного працівника	13	2	2	1	8	8	1	1	-	10
Усього	90	16	16	1	57	90	8	8	-	74

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
Розділ 1: Етика і деонтологія у фармації.			
1	Тема 1. Вступ до фармації. Історія фармації. Поняття і суть моралі, етики, деонтології.	2	1
2	Тема 2. Професійна моральність фармацевтичних працівників Поняття і сутність моралі, етики, деонтології.	2	1
3	Тема 3. Алгоритм спілкування провізорів (фармацевтів) із пацієнтом в аптеці. Належна аптечна практика (GPP).	2	1
4	Тема 4. Корпоративна культура аптечної/фармацевтичної та медичної організації	2	1
5	Тема 5. Мотивація в діяльності провізора/фармацевта. Біоетика як	2	1

	сучасний напрямок медицини і фармації		
6	Тема 6. Етика просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок.	2	1
7	Тема 7. Управлінська етика. Етика трудових відносин	2	1
8	Тема 8. Етика бізнесу. Права та соціальний захист фармацевтичного працівника.	2	1
Усього годин		16	8

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
Розділ 1: Етика і деонтологія у фармації.			
1	Тема 1. Вступ до фармації. Історія фармації. Поняття і суть моралі, етики, деонтології.	2	1
2	Тема 2. Професійна моральність фармацевтичних працівників Поняття і сутність моралі, етики, деонтології.	2	1
3	Тема 3. Алгоритм спілкування провізорів (фармацевтів) із пацієнтом в аптеці. Належна аптечна практика (GPP).	2	1
4	Тема 4. Корпоративна культура аптечної/фармацевтичної та медичної організації	2	1
5	Тема 5. Мотивація в діяльності провізора/фармацевта. Біоетика як сучасний напрямок медицини і фармації	2	1
6	Тема 6. Етика просування лікарських засобів на фармацевтичний ринок.	2	1
7	Тема 7. Управлінська етика. Етика трудових відносин	2	1
8	Тема 8. Етика бізнесу. Права та соціальний захист фармацевтичного працівника.	2	1
Усього годин		16	8

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Роль Арістотеля у становленні етики як науки. Філософські засади арістотелівської етики. Вчення про добродійності. Концепція справедливості. Фронезис - практичне міркування. Співвідношення етики і політики за вченням Арістотеля.	9	12
2	Історія розвитку етичної думки на Україні. Етика Київської Русі. Етична думка в Україні XVII – XVIII ст. Етика Г. Сковороди. Етика в Києво-Могилянській академії.	9	12
3	Питання фармацевтичного права в українському законодавстві. Правові норми, які містяться у Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».	9	12
4	Регламентация фармацевтичної діяльності у Законі України «Про лікарські засоби».	10	12

5	Етичні проблеми спілкування: спілкування, інтерсуб'єктивність, відкритість, замкненість, монологічність, діалогічність, повага, співчуття, любов - ерос, любов - агапе.	10	13
6	Симпозіуми і інші наукові наради як спосіб просування лікарських препаратів на ринок.	10	13
Усього годин		57	74

4. Індивідуальні завдання

Для покращення поточного контролю студентам пропонуються на вибір теми творчих робіт:

1. Етика. Суть моралі. Поняття людської свідомості.
2. Стандарти обслуговування відвідувачів в аптеці.
3. Провізор та клієнт аптеки: психологія взаємовідносин.
4. Комплайєнс – взаєморозуміння між лікарем і пацієнтом.
5. Основні параметри культури мовлення (логічна послідовність, точність, правильність, ясність, чистота, виразність)
6. Види мовленнєвого етикету
7. Поняття про емоції та почуття, їх особливості. Види емоцій та почуттів
8. Історія створення аптеки
9. Етична декларація поведінки фахівців зайнятих у сфері створення, виробництва, обігу, промоції та реклами лікарських засобів.
10. Типові правопорушення порядку провадження рекламної діяльності відносно лікарських засобів у засобах масової інформації.

5. Методи навчання

Вивчення предмету проводиться за допомогою наступних методів:

- викладання лекційного матеріалу;
- використання навчального наглядного обладнання (таблиць, стендів, муляжів тощо);
- використання презентацій, відеофільмів;
- розв'язування тестів, ситуаційних задач;
- проведення лабораторних досліджень та оцінка їх результатів;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота студентів.

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; лабораторні заняття; самостійна позааудиторна робота студентів (СРС).

6. Методи контролю

Згідно з вимогами Положення про організацію навчального процесу в Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (2015) система оцінювання знань студентів передбачає два види контролю - поточний та підсумковий.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті, зміст якого узгоджується з темою цього заняття. Основними видами контролю знань є тестові контрольні роботи та усне опитування. Результати контрольної роботи оцінюються за чотирьох бальною шкалою («2», «3», «4», «5»). Поточний контроль та оцінювання знань студентів з тем самостійної роботи здійснюється під час проведення тестового контролю на відповідному аудиторному занятті. Підсумковий контроль засвоєння та оцінювання знань студентів проводиться після закінчення вивчення ними програми навчальної дисципліни шляхом виставлення їм заліку.

До цього виду контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Успішність студента оцінюється за 100–бальною шкалою під час проведення поточного та підсумкового контролю знань, яким є залік.

Поточний контроль проводиться протягом семестру шляхом усного опитування, тестового і письмового контролю, перевіркою виконання тем самостійної роботи тощо.

Максимальна кількість балів за засвоєння розділів дисципліни протягом семестру становить 100:

100 (ПК) – 100 максимальних балів з поточного контролю, які може набрати студент за семестр.

$$ПК = \frac{100 \cdot САЗ}{5} = 20 \cdot САЗ$$

- САЗ – середнє арифметичне значення усіх одержаних студентом оцінок;
- *max ПК* – максимально можлива кількість балів за поточний контроль у відповідному семестрі дорівнює 100 балів;
- 5 – максимально можливе САЗ

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Оцінювання рівня знань студентів проводиться за наведеною нижче шкалою.

Критерії оцінювання знань студентів

- 5 – «відмінно» – студент виявляє особливі здібності, має високий показник знань матеріалу дисципліни, правильно використовує набуті знання для побудови відповідей, володіє термінологією, самостійно розкриває власну думку.
- 4 – «добре» – студент правильно і глибоко розуміє питання дисципліни, вміє проявити знання, зіставляти, узагальнювати систематизувати інформацію, має власний підхід до розкриття поставленого питання.
- 3 – «задовільно» – студент висвітлює незначну частину теоретичного матеріалу дисципліни, не повністю виявляє знання і розуміння основних положень, основну частину відповідей відтворює на репродуктивному рівні.
- 2 – «незадовільно» – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного поняття, відповіді невірні, що демонструють нерозуміння суті питань дисципліни.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентові у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

Вирахування підсумкової оцінки та переведення її в бали можна зробити з допомогою таблиці 1. Кожній сумі балів відповідає оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1.

Шкала оцінювання успішності студентів

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ЄКТС
	Екзамен, диференційований залік	Залік	
90 – 100	Відмінно	Зараховано	A
82 – 89	Добре		B
74 – 81			C
64 – 73	Задовільно		D
60 – 63			E
35 – 59	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 – 34	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F

Умови складання студентом підсумкового та поточного контролю знань визначені у “Положенні про організацію навчального процесу” (2015).

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні матеріали комп'ютерних презентацій лекцій.
3. Навчальний посібник.
4. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи студентів.
5. Завдання для поточного та підсумкового контролю.
6. База тестових завдань.
7. Завдання для самостійної роботи студентів.
8. Завдання до комплексної контрольної роботи.
9. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів.

9. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. - Х: НФаУ: Золоті сторінки, 2010. – 16 с.
2. Мнушко З. М. Менеджмент та маркетингу у фармації. Ч. II. Маркетинг у фармації : підручн. для студ. ВНЗ. – 2-ге вид., доп. та перероб. / З. М. Мнушко, Н. М. Діхтярьова ; за ред. З. М. Мнушко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки – 2010. – 512 с.
3. Мнушко З. М. Менеджмент та маркетингу у фармації: ч. I. Менеджмент у фармації: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / З.М. Мнушко, Н.М. Діхтярьова; за ред. З.М. Мнушко. – 2-ге вид. — Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки. – 2009. – 448 с.
4. Малий В. В. Етика та деонтологія у фармації: навч. посіб. / В. В. Малий, З. Р. Сафіуліна, М. М. Кобець та ін.; за ред. проф. В. В. Малого – Х. : НФаУ. – 2017. – 251 с.
5. Толочко, В. М. Етика фармацевтичної діяльності : метод. рек. для підготовки та проведення практ. занять з курсу «Управління та економіка фармації» в системі післядипломної освіти спеціалістів фармації ПК «Фармація» МОЗ і АМН України / В. М. Толочко, Ю. П. Медведєва. – Х. : Вид-во НФаУ. – 2010. – 28 с.

Допоміжна

1. Котвіцька, А. А. Дослідження впровадження етичного кодексу фармацевтичних працівників України у практичну діяльність / А. А. Котвіцька, І. О. Сурікова, Н. Б. Гавриш // Соціальна фармація в охороні здоров'я. – 2015. – № 1. – С. 45-52.
2. Котвіцька, А. А. Ретроспективний огляд формування моральних принципів медичної та фармацевтичної етики / А. А. Котвіцька, Н. В. Чмихало // Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. 27-28 берез. 2014 р., м. Харків. - Х. : Вид-во НФаУ. – 2014. – С. 101-103.
3. Малец Л. Корпоративная этика: практические рекомендации для лидера // Персонал. – 2001. – № 2 (62). – С. 72–73.
4. Менабде Н., Егоренкова Е., Надлежащая аптечная практика (НАП) в общественной и больничной аптеках / Н. Менабде, Е. Егоренкова // Провизор. – 1999. – № 18. – С. 26–28.
5. Мешковский А.П. ВОЗ о роли фармацевтов /А.П. Мешковский // Фарматека. – 1999. – № 6. – С. 3–5.
6. Мнушко З.Н., Сафиулина З.Р., Пестун И.В., Оккерт И.Л. Знание профессиональной этики и деонтологии – составляющая успеха в деятельности провизора // Провизор. – 2011. – № 6. – С. 30 – 35.
7. Носик О. М. Вплив корпоративної культури на ефективність функціонування підприємства / О. М. Носик, Г. Д. Буніна // Професійний менеджмент в сучасних умовах розвитку ринку : матеріали доп. IV наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Харків, 3 листоп. 2015 р. – Х. – 2015. – С. 22-23.
8. Пашков В.М. Загрози у галузі охорони здоров'я. Господарсько-правова характеристика та класифікація //Еженедельник АПТЕКА.– 2007.– №29 (600).– С. 98–99.

9. Провізор як провідник принципів біоетики у фармацевтичній практиці /О.М. Грищенко, В.Л.Кулініченко, О.М.Тернова, В.І.Тодорова //Фармац. журн. –2003. –№ 4. – С. 46–50.

10. Сафиулина З.Р., Мнушко З.Н., Тиманюк И.В. Современные проблемы создания и использования торговых наименований лекарственных препаратов /З.Р. Сафиулина, З.Н. Мнушко, И.В. Тиманюк //Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики: Матеріали Міжнародної науково-практичної Internet-конференції (м. Харків, 28 – 29 березня 2013 р.) – Харків. – 2013. – С. 256 – 262.

11. Фармацевтическая опека – важнейший аспект клинической фармации /И.А. Зупанец, В.П.Черних, С.Б. Попов, Н.В. Бездетко // Провизор.–2000.–№ 11.– С. 6–7.

12. Фармацевтичне право як базова основа вдосконалення соціальних і морально-етичних правовідносин між лікарем, хворим і провізором у фармацевтичному бізнес середовищі /В.О.Шаповалова, З.С. Галаван, С.І. Зброжек, В.В. Шаповалов, Л.О. Гуторова //Фармац. журн. –2006. –№ 2.–С. 33–38.

13. Ходаковская Ю. Стандарты – элемент вашего бренда //Фармvivat.– 2006.– №3.– С.4–5.

14. Чебаненко Н. Тандем “продавец – покупатель”: секреты успешных продаж //Фармvivat. – 2006. – № 2. – С.9–10.

10. Інформаційні ресурси

1. Журнал «Маркетинг и реклама» - www.mr.com.ua/o-zhurnale.html
2. Журнал «Вісник фармації» - www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem.../index.html
3. Журнал «Провизор» - www.provisor.com.ua/
4. Маркетинг газета - <http://www.uam.in.ua/rus/projects/marketing-newspaper/arhive.php>
5. Маркетинговые исследования в Украине - marketing-research.in.ua
6. Наукова бібліотека - <http://lib.nuph.edu.ua>;
7. Офіційний веб-портал Вкержовної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua>
8. УАМ: Журнал «Маркетинг в Україні» - uam.in.ua/rus/projects/marketing-in-ua/
9. Фармацевтичний журнал: науково-практичний журнал - www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem.../index.html
10. Освіта в Україні - www.osvita.com.ua/universities/